Euskal Herriko Ahotsak

ahotsak.com

Harkaitz Cano Jauregi

Lasarte-Oria, Gipuzkoa (1975)

Aurkibidea

Biografia

Lasarte-Orian jaioa. Ama irakaslea zen, eta aitak banketxe batean egiten zuen lana, ikasketaz abokatua eta afizioz idazlea izan arren. Irakurzalea eta musikazalea umetatik, etxeko giroa halakoxea baitzen, Harkaitz gaztetxotatik hasi zen istorioak kontatzen eta idazten. Landaberri ikastolan ibili ziren arreba eta biak. 14 urte zituenean, familia Donostiara joan zen bizitzera: Santo Tomas Lizeoan jarraitu zituen ikasketak. Zuzenbidea ikasi zuen ondoren, baina ordurako argi zeukan idazle izan nahi zuela. 1993an, 18 urterekin, Lubaki literatur bandako partaideetako bat izan zen (14 gazte ziren orotara): Susa literatur aldizkaria beraien esku utzi zuten, eta irakurraldiak ere egin zituzten, herriz herri. 1994an argitaratu zuen bere lehen liburua: "Kea behe-lainopean bezala". Beste asko etorriko ziren segidan (informazio gehiago), eta gaur egun idazle preziatua da Harkaitz Cano. Ipuina, poesia, eleberria, saiakera, kronika, itzulpena, gidoia... bide asko jorratu ditu, eta sari dezente jaso (Euskadi Literatura saria, besteak beste). Idaztetik bizi den bakarretakoa da. Literaturaz jardun genuen berarekin, haurtzarotik orainaldira doan ibilbidea eginez.

Zintak

LAS-028

- **Proiektua**: Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Etxeberria, Idoia
- **Data**: 2020-06-29
- **Iraupena**: 110 min
- **Euskarria**: Bideo digitala

- **Kodifikatzailea**: Unamuno, Arianne

LAS-029

- **Proiektua**: Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Etxeberria, Idoia
- **Data**: 2020-06-29
- **Iraupena**: 94 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Unamuno, Arianne

Pasarteak

1. Ikastola(ra)ko abenturak

- **Erref**: LAS-028/002
- **Iraupena**: 0:03:50. **Hasi**: 00:00:54. **Bukatu**: 00:04:44
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako kontuak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:
Ikastolara joateko bidea abentura handia izaten zen. Realeko jokalariak ikusten zituzten bertatik bertara entrenatzen. Ikastola menditik gertu zegoen eta naturan ibiltzen ziren. Gabonetan eta kurtso bukaeran jaialdia egiten zuten eta aurkezle aritzen zen. Anekdota bat kontatzen du. Ikastolan egunkari bat ateratzen zuten; elkarrizketak egiten zituzten.

2. Etxeko giroa: liburuak eta musika-tresnak

- **Erref**: LAS-028/003
- **Iraupena**: 0:02:28. **Hasi**: 00:04:44. **Bukatu**: 00:07:12
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Etxean istorioak entzutea eta kontatzea ohikoa zen. Liburuak eta musika-tresnak izaten zituzten etxean. Berak, musikarako dohainik ez, eta idatzi egiten du. Musika eta literaturaren arteko aldea azaltzen du.

3. Gaztetako diskoak eta lehenengo CDa

- **Erref**: LAS-028/004
- **Iraupena**: 0:03:14. **Hasi**: 00:07:12. **Bukatu**: 00:10:26
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak

Laburpena:
Donostiako Xaribari musika-dendan diskoak erosten zituzten lagunek. Kanta bat entzun eta berriz entzutea edo lortzea ez zen klik batekin egiten. Zaila izan arren, xarma handia zeukala dio. Itoizena zen oparitu zioten lehenengo CDa.

4. Istorioak kontatzeko zaletasuna txikitatik

- **Erref**: LAS-028/005
- **Iraupena**: 0:01:04. **Hasi**: 00:10:26. **Bukatu**: 00:11:30
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako kontuak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Kultur transmisioa

Laburpena:
Istorioak kontatzeko zaletasuna izan zuen lehenbizi. Txikitan bakeroak gustatzen zitzaizkion eta haiekin sortzen zituen istorioak.

5. Mariasun Landa, fisikoki ezagutu zuen lehen idazlea

- **Erref**: LAS-028/007
- **Iraupena**: 0:02:42. **Hasi**: 00:12:15. **Bukatu**: 00:14:57
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako kontuak
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Etxean amak eta aitak istorioak kontatzen zizkieten. Istorioetan bariazioak egiten zituztenean, egonezina sortzen zitzaion. Mariasun Landa aurrez aurre ezagutu zuen lehenengo idazlea izan zen. "Txan fantasma" irakurtzen zuen. Idazleak existitzen zirela konturatu zen.

6. Amari eta aitari ikasiak

- **Erref**: LAS-028/008
- **Iraupena**: 0:01:35. **Hasi**: 00:14:57. **Bukatu**: 00:16:32
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Ama irakaslea zen eta ahalegina egiten zuen seme-alabekin ere. Aita aurrezki kutxako langilea izan zen. Idazle bokazioa zeukan; beti idatzi izan du. Biengandik jaso du.

7. Umetan egindako ipuinak

- **Erref**: LAS-028/009
- **Iraupena**: 0:02:31. **Hasi**: 00:16:32. **Bukatu**: 00:19:03

- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako kontuak
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Umetan lagunei edo senideei oparitzeko ipuinak egiten zituen, azalean marrazkia eginda. Nerabezaroan, lehiaketatxoetara bere lanak bidaltzen zituen. Ipurbeltzen bere ipuin bat argitaratu zuten, izenik gabe.

8. Idazlana besteei irakurri zienekoa

- **Erref**: LAS-028/010
- **Iraupena**: 0:02:17. **Hasi**: 00:19:03. **Bukatu**: 00:21:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Goi mailako ikasketak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Hamalau urterekin Lasartetik Donostiara joan zen bizitzera. Oso aldaketa handia izan zen beretzat. Iritsi eta berehala, gazteleraz idazlan bat egiteko eskatu zioten. Ordukoa kontatzen du.

9. Idazlanak ahozgora irakurtzearen funtzio soziala

- **Erref**: LAS-028/011
- **Iraupena**: 0:01:25. **Hasi**: 00:21:20. **Bukatu**: 00:22:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Goi mailako ikasketak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Lehiaketak irabazten zituztenean, gelaz gela eramaten zituzten beren lanak irakur zitzaten. Gaizki pasatzen zuen baina abantaila izateko modua topatu zuen. Anekdota kontatzen du.

10. Lehen erreferenteak

- **Erref**: LAS-028/012
- **Iraupena**: 0:01:14. **Hasi**: 00:22:45. **Bukatu**: 00:23:59
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Euskaraz Mariasun Landa eta Bernardo Atxaga izan ziren lehenengo erreferenteak. Arantxa Urretabizkaiaren "Saturno" gogoan dauka. Haur literatura askorik ez zuen irakurtzen umetan, helduentzakoa baino.

11. Absurdoarekiko lilura

- **Erref**: LAS-028/013
- **Iraupena**: 0:03:01. **Hasi**: 00:23:59. **Bukatu**: 00:27:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Antzerkia
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Eugene Ionescoren absurdoaren teatroak liluratu zuen, "Emakume abeslari burusoila" obrarekin. Absurdotik idazteko izan duen joerari buruzko azalpena ematen du.

12. Pertsonek berezkoa dute istorioak kontatzea

- **Erref**: LAS-028/014
- **Iraupena**: 0:02:21. **Hasi**: 00:27:00. **Bukatu**: 00:29:21
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Bizitzarekiko ikuspegia

Laburpena:
Pertsonek kontatzea berezkoa eta beharrezkoa dugula azaltzen du. Errealitatea bera ezin dela kontatu esaten du. Adibidea jartzen du.

13. Literatura zer den

- **Erref**: LAS-028/015
- **Iraupena**: 0:01:47. **Hasi**: 00:29:21. **Bukatu**: 00:31:08
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Beretzat literatura zer den azaltzeko metafora bat erabiltzen du. Idazlearen ofizioak ez dauka ez hasierarik ez bukaerarik ezta mugarik ere.

14. Idazlearen lana, adi egotea

- **Erref**: LAS-028/016
- **Iraupena**: 0:01:14. **Hasi**: 00:31:08. **Bukatu**: 00:32:22
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Egunez egun bilatzen du txinparta bat, istorioa idazten lagunduko diona. Bere esanetan, idazle baten lanaren zati garrantzitsuenetako bat adi egotea da.

15. Benetan, dena idatzita zegoen

- **Erref**: LAS-028/018
- **Iraupena**: 0:01:34. **Hasi**: 00:33:17. **Bukatu**: 00:34:51
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Urteekin gurasoei eta greziarrei arrazoia ematen bukatzen duzu. Aristotelesek gaur egun kontatzen zen dena kontatu zuela dio. Egiptoko faraoi baten eskribauak idatzi zuena kontatzen du.

16. Literatura, etorkizunaren eta iraganaren zubi

- **Erref**: LAS-028/019
- **Iraupena**: 0:01:45. **Hasi**: 00:34:51. **Bukatu**: 00:36:36
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Literaturak bi norakoak ditu: etorkizunekoa kontatzen du eta ondoren, iraganekoa gogorarazten. Segundo bakarraren kontaketa orri askotan luzatu daiteke edo elipsiaren bitartez, urte askoren kontakizuna ez egitea lortu daiteke.

17. Euskal idazle klasikoak ezagutzeko pribilegioa

- **Erref**: LAS-028/020
- **Iraupena**: 0:03:37. **Hasi**: 00:36:36. **Bukatu**: 00:40:13
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Euskal literatura anomalia bat dela dio; euskal klasikoen idazleak bizirik egotea ez dela munduan ia inongo hizkuntzatan gertatzen. Pribilegio moduan bizi du; bide urratzaile izateko aukera ematen du. Andu Lertxundik erabilitako metafora bat azaltzen du.

18. "Egunero hasten delako" eta "Ehun metro" nobelei buruz

- **Erref**: LAS-028/022
- **Iraupena**: 0:02:24. **Hasi**: 00:40:33. **Bukatu**: 00:42:57
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Bizitzarekiko ikuspegia
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
"Egunero hasten delako" nobela institutu garaian irakurri zuen, eta duela gutxi berrirakurri egin du. Txunditu egin zuen. Hori baino lehen, "Ehun metro" irakurri zuen, hamahiru urterekin. Ez zuen dena ulertu baina ez zen drama bat izan; ez ulertzeak barrua mugitzea ekar dezake.

19. Zehaztasunarekin obsesionatuta

- **Erref**: LAS-028/023
- **Iraupena**: 0:02:36. **Hasi**: 00:42:57. **Bukatu**: 00:45:33
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Bizitzarekiko ikuspegia
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Literatura erraza, arina eta azalekoa ez dira gauza bera. Idazkera erraza lortzea zaila da. Bere obsesioa zehaztasuna da. Urteekin hobetzen saiatzen da. Buruan daukana idazten duena baino hobea izaten dela dio.

20. Ideia bat edukita, noiz hasi idazten?

- **Erref**: LAS-028/024
- **Iraupena**: 0:02:21. **Hasi**: 00:45:33. **Bukatu**: 00:47:54
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Ideia bat daukanean, arazoa izaten da noiz hasi idazten; goizegi hasiz gero, istorioa erortzeko arriskua egoten da; beranduegi eginez gero, istorioa buruan bukatuta baldin badago, idazteko motibazioa galtzen du.

21. Idazlearen lanaren parte da ezer ez egitea ere

- **Erref**: LAS-028/025
- **Iraupena**: 0:03:06. **Hasi**: 00:47:54. **Bukatu**: 00:51:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Batzuetan inspirazioa edo olatua harrapatu eta harritzen duten gauzak idazten ditu. Idazlearen ofizioan, batzuetan agorraldiak izaten dira eta irakurtzeko garaia izaten dela dio. Idazlearen lanaren baitakoa da ezer ez egitea. Idazle baten lanetan ezinezkoa da idazlearen beraren izatea ez agertzea.

22. Idazlea ezin da bere baitatik atera

- **Erref**: LAS-028/026
- **Iraupena**: 0:01:44. **Hasi**: 00:51:00. **Bukatu**: 00:52:44
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Bere liburu zaharrak berrirakurtzeak beldurra ematen dio, sentsazioa izaten duelako ideia edo gauza berri hori dagoeneko idatzita daukala. Narratzaile orojakilea asmatu zenean, helburua idazlearen izatetik aparte dagoen narratzailea sortzea izan zen, baina ariketa hori ez dela posible azaltzen du.

23. "Zergatik Panpox"i buruz

- **Erref**: LAS-028/028
- **Iraupena**: 0:04:15. **Hasi**: 00:53:18. **Bukatu**: 00:57:33
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Zinema
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Arantxa Urretabizkaiaren "Zergatik Panpox" uda batean irakurri zuela gogoan du. Ikaragarria iruditu zitzaion. Ipuin luze baten modukoa dela dio, eta izenburua oso ona. Ahozkotasunak, etenek, elipsiek... narratzailearen irmotasuna hausten dute. Zinemaren erreferentziak ematen ditu azalpenerako.

24. Idazlea barruak arakatzen

- **Erref**: LAS-028/029
- **Iraupena**: 0:02:27. **Hasi**: 00:57:33. **Bukatu**: 01:00:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Bizitzarekiko ikuspegia
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Sentimenduei buruz idaztea abentura bat dela dio. Pentsamendua aldatu egiten da denborarekin eta barruak arakatzea apasionantea iruditzen zaio. Idazleak soziologo eta antropologo lanak egiten dituela azaltzen du.

25. Etorkizunaz gutxi idazten da

- **Erref**: LAS-028/030
- **Iraupena**: 0:02:32. **Hasi**: 01:00:00. **Bukatu**: 01:02:32
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Euskal literaturan etorkizunaz gutxi hitz egin dela uste du. Gai hori agertzen ari den sentsazioa du.

26. "Leturiaren egunkari ezkutua" nobelaren existentzialismoa

- **Erref**: LAS-028/032
- **Iraupena**: 0:03:29. **Hasi**: 01:02:59. **Bukatu**: 01:06:28
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
"Leturiaren egunkari ezkutua" liburuak existentzialismoaren berri eman zion. Txilardegiren iragazkitik irakurri ditu existentzialismoaren idazle nagusiak. Idazleentzat oso deserosoa da mundu guztia idazten aritzea, eragin egiten du ofizioan.

27. "Haur besoetakoa" nobelaz

- **Erref**: LAS-028/033
- **Iraupena**: 0:02:30. **Hasi**: 01:06:28. **Bukatu**: 01:08:58
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
"Haur besoetakoa" nobela "Lolita"rekin erkatzeak kalte egin diola uste du. Kontatzen du Navokof idazleak bere nobela, "Lolita", irakurleek gaizki interpretatu izanaren atsekabea zeukala. Hitzaurre on bat behar duen liburua dela dio. Miranderen poesiaren zaleagoa da.

28. "Elsa Scheelen" eta "Egunero hasten delako",europar kutsuko nobela modernoak

- **Erref**: LAS-028/034
- **Iraupena**: 0:01:38. **Hasi**: 01:08:58. **Bukatu**: 01:10:36
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
"Elsa Scheelen" eta "Egunero hasten delako" liburuak literatura modernoa ziren. Garaiko kezketan oso txertatuak dauden protagonista kultuak dituzte. Kutsu oso europarra dute.

29. Literaturak emakumeei emandako tratu txarraz

- **Erref**: LAS-028/035
- **Iraupena**: 0:00:57. **Hasi**: 01:10:36. **Bukatu**: 01:11:33
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
"Elsa Scheelen" eta "Egunero hasten delako" liburuetan protagonistak emakumeak dira eta oso bukaera tragikoa dute. Literaturak, oro har, emakumeei eman dien tratu txarraz hitz egiten du.

30. Joxean Artzeren performatibitatea

- **Erref**: LAS-028/036
- **Iraupena**: 0:02:49. **Hasi**: 01:11:33. **Bukatu**: 01:14:22
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Gabriel Arestiren "Harri eta herri" eta Joxean Artzeren "Isturitzetik Tolosan barru" zoragarriak direla dio; azken hau, performatibitatearen aldarria dela. Pott bandak irakurraldiak egiten zituelako hasi zen bera irakurraldiak egiten. Joxean Artzek hitzekin eta estetikarekin daukan ikuspuntu jolastia ordainezina dela uste du. Azken urteetan literatura intelektualizatu egin dela iruditzen zaio.

31. Aresti, Oskorriren bidez

- **Erref**: LAS-028/037
- **Iraupena**: 0:03:12. **Hasi**: 01:14:22. **Bukatu**: 01:17:34
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Aresti Oskorriren bidez ezagutu zuen, eta gainera kanta umoretsuenetatik abiatuta. Oskorrik abesten dituen himnoak aspaldikoak zirela uste zuen. Arestik tradizio bat asmatu zuen, jendarteak behar zuen momentuan. Arestiren lana ere performatiboa izan da.

32. Euskarazko literatur lanak: ugaritasunean galtzeko arriskua

- **Erref**: LAS-028/038
- **Iraupena**: 0:01:59. **Hasi**: 01:17:34. **Bukatu**: 01:19:33
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Bizitzarekiko ikuspegia
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Garai hartan lan gutxi kaleratzen ziren eta irakurleek denak irakurtzen

zituzten. Gaur egun, arriskua dago ugaritasunean lan garrantzitsuak bide bazterrean galtzeko eta imajinario popularrean ez txertatzeko.

33. Abangoardia artistikoa eta euskara batera

- **Erref**: LAS-028/039
- **Iraupena**: 0:00:56. **Hasi**: 01:19:33. **Bukatu**: 01:20:29
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen historia
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Gerra ostean, abangoardia artistikoarekin lotzen zen euskara eta jende asko horregatik gerturatu zen euskarara. Gaur egun hori aldatu egin da.

34. Euskal sortzaileek sortzen duten ekosistema

- **Erref**: LAS-028/041
- **Iraupena**: 0:03:49. **Hasi**: 01:21:26. **Bukatu**: 01:25:15
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Bizitzarekiko ikuspegia
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Antzerkiak egiten zituzten eskolan eta gauzak egiteko modu bat zegoen, 60. hamarkadatik zetorrena. Sarrionandiak esan bezala, literatura txikiek proiektu kolektibo kuttunak sortzen dituztela dio, idazleek zein bestelako sortzaileek elkarrekin ekosistema bat sortzen dutela azaltzen du.

35. Idazleen eta beste sortzaileen arteko harreman emankorra

- **Erref**: LAS-028/042
- **Iraupena**: 0:02:18. **Hasi**: 01:25:15. **Bukatu**: 01:27:33
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Elkarlanean eta enkarguei esker, bere kabuz iritsiko ez litzatekeen lekuetara iritsi da. Ez da amesten zuen idazle hegemoniko hura izatera heldu; zorionez, dio. Besteekiko harremanak obsesioak arindu eta hainbat irrika erlatibizatu dizkio. Horrek, euskal gizartearekin eta bere eskalarekin zerikusia daukala dio.

36. Urruzuno bidaia, belaunaldi batentzat gakoa

- **Erref**: LAS-028/044
- **Iraupena**: 0:04:33. **Hasi**: 01:27:59. **Bukatu**: 01:32:32
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Urruzuno bidaia bere belaunaldikoentzat oso garrantzitsua izan zen. Ordukoa kontatzen du. Lehiaketek dituzten arriskuez ohartarazten du. Betirako lagunak egin zituen orduan.

37. Lubaki bandaren aldizkaria eta grabaketa

- **Erref**: LAS-028/045
- **Iraupena**: 0:03:56. **Hasi**: 01:32:32. **Bukatu**: 01:36:28
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika
- Aisia » Kultura » Irakurtzea
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Lubaki banda, elkarrengandik urruti bizi ziren hamalau lagunek osatzen zuten. Kideak aipatzen ditu. "Susa" aldizkaria oinordetzan jaso zuten eta hainbat ale argitaratu zituzten. Altxerrin (Donostian) grabaketa bat egin zuten eta zinten kopiak eskuz egin zituzten.

38. Lubaki bandaren irakurraldiak

- **Erref**: LAS-028/046
- **Iraupena**: 0:03:57. **Hasi**: 01:36:28. **Bukatu**: 01:40:25
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Joxerra Gartzia zen Euskal Idazleen elkarteko zuzendaria; harrera ona egin zien. Aldizkariaz eta maketaz aparte, irakurraldiak egin zituzten, eta oso ongi pasatzeaz gain, asko ikasi zutela dio. Hainbat kide aipatzen ditu. Azken emanaldia kontatzen du, Xabier Lete eta Lurdes Iriondo ikusle izan zituztena.

39. "Henry Bengoa inventarium" miresten zuten

- **Erref**: LAS-028/047
- **Iraupena**: 0:03:35. **Hasi**: 01:40:25. **Bukatu**: 01:44:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Lubaki banda Pott bandaren klona zela dio. "Henry Bengoa inventarium" miretsi egiten zuten, zuzenean ikusi ez zuten arren. Irakurraldia zelakoa zen kontatzen du.

40. "Etiopia"k ildo bat markatu zien

- **Erref**: LAS-028/048
- **Iraupena**: 0:01:24. **Hasi**: 01:44:00. **Bukatu**: 01:45:24
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
"Etiopia" oso liburu jostaria eta hipermodernoa zen. Gauza asko ez zituzten ulertzen, agorrezina zen. Ildo bat markatu zien.

41. "Susa" aldizkaria

- **Erref**: LAS-028/049
- **Iraupena**: 0:01:21. **Hasi**: 01:45:24. **Bukatu**: 01:46:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Irakurtzea
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Gorka Arresek horizontea zabaldu zien. Susako aldizkari guztiak eskura izan zituzten. Argiarekin batera zegoen orduan Susa.

42. Lubaki banda eta "Susa" aldizkaria

- **Erref**: LAS-028/050
- **Iraupena**: 0:01:33. **Hasi**: 01:46:45. **Bukatu**: 01:48:18
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Irakurtzea
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
"Susa" aldizkarian, hiru ale atera zituzten. Lubaki banda izena zergatik aukeratu zuten azaltzen du. Lehenengo manifestua kaleratu zuten. Lehenengo alearen berri ematen du.

43. Lubaki banda eta "Susa" aldizkaria II

- **Erref**: LAS-028/051
- **Iraupena**: 0:01:42. **Hasi**: 01:48:18. **Bukatu**: 01:50:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Irakurtzea
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
"Susa" aldizkariko beraien bigarren eta hirugarren aleez hitz egiten du.

44. Zuzenbidea unibertsitatean

- **Erref**: LAS-029/001
- **Iraupena**: 0:02:15. **Hasi**: 00:00:00. **Bukatu**: 00:02:15
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Goi mailako ikasketak

Laburpena:
Unibertsitatetik pasatu behar zuela sentitu zuen, eta zuzenbidea aukeratu. Lehenbailehen gainditu eta alde egin nahi izan zuen. Zuzenbidea baino beste aukera batzuk nahiago zituen baina desanimatu egin zuten.

45. "Kea behe-lainopean bezala", lehen liburua

- **Erref**: LAS-029/002
- **Iraupena**: 0:02:37. **Hasi**: 00:02:15. **Bukatu**: 00:04:52
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Xabier Aldaik argitaratu zuen lehenengo poemarioa, "Bala zeru urdina" eta bigarrena berea izan zen, "Kea behe-lainopean bezala". Lehenengo liburua berezia izaten da.

46. Bere belaunaldiko idazleak eta aurrekoak

- **Erref**: LAS-029/003
- **Iraupena**: 0:02:42. **Hasi**: 00:04:52. **Bukatu**: 00:07:34
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Liburua argitaratzea nahiko erraza izan zen. Zainduta sentitu ziren orduko idazle gazteak. Aurreko belaunaldikoak kazetariak dira, idazleak izateaz gain. Bere adinekoen artean, kazetarien kupoa bete xamarrik zegoenez, aukera izan zuten arlo literarioan zentratzeko. Pako Aristi aipatzen du.

47. Euskarazko klasikoak eta itzulitakoak

- **Erref**: LAS-029/004
- **Iraupena**: 0:04:09. **Hasi**: 00:07:34. **Bukatu**: 00:11:43
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Andu Lertxundiren lanak aipatzen ditu. "Otto Pette" klasiko bat dela dio; hizkuntz-tradizio bat asmatu zuela iruditzen zaio. Klasikorik ez dagoenez

euskal literaturan, asmatu egin dute. Euskal literaturaren abantailetako bat dela azaltzen du. Itzulpengintzaren garrantziaz hitz egiten du.

48. Bernardo Atxagaren "Ziutateaz" lanari buruz

- **Erref**: LAS-029/005
- **Iraupena**: 0:03:02. **Hasi**: 00:11:43. **Bukatu**: 00:14:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Bernardo Atxagaren "Ziutateaz" lanari buruz hitz egiten du. Liburu iluna iruditzen zaio, eta Atxagak gero erabili ez duen idazkera darabilela azaltzen du. Atxagaren belaunaldikoek hiztegi literario propioa sortu zutela azaltzen du.

49. Bernardo Atxagaren "Obabakoak" lanak liluratuta

- **Erref**: LAS-029/007
- **Iraupena**: 0:03:40. **Hasi**: 00:15:13. **Bukatu**: 00:18:53
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
"Obabakoak" liburuak zabalkunde globala izan zuen. Fenomeno bat suposatu zuen. Liburu horrek errepikatu ezinezko lilura eragin zion. Euskara azterketarako laburpena egin zuen eta lizeoko kideek baliatu zuten. Anekdota kontatzen du.

50. Benardo Atxagaren "Obabakoak" berrirakurtzen

- **Erref**: LAS-029/008
- **Iraupena**: 0:03:33. **Hasi**: 00:18:53. **Bukatu**: 00:22:26
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
"Obabakoak" berrirakurri izan duenean, orokorrean, oharkabean pasa zitzaizkionak ari zaizkio gehiago gustatzen. Liburu biribila dela dio. "Soinujolearen semea" liburuko pertsonai bati buruz hitz egiten du, Bilboko japoniarraz.

51. Joseba Sarrionandiaren mitoa

- **Erref**: LAS-029/009
- **Iraupena**: 0:03:08. **Hasi**: 00:22:26. **Bukatu**: 00:25:34
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Bizitzarekiko ikuspegia
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Joseba Sarrionandia mito bat izan da; gizarteak bazeukan epika eta mito premia. "Hau da nire ondasun guztia" liburuarekin bere ahotsa entzun zuten lehenengo aldiz eta harrituta geratu ziren.

52. Sarrionandiaren "Narrazioak" lanaz

- **Erref**: LAS-029/010
- **Iraupena**: 0:02:55. **Hasi**: 00:25:34. **Bukatu**: 00:28:29
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Sarrionandiaren "Narrazioak" ipuin-liburua oso literarioa zen. Ipuin ortodoxoak ziren baina euskaraz inork egin ez zituen gauzak egiten zituzten Sarrionandiaren belaunaldikoek.

53. Itxaro Bordarekin deskubritutakoak

- **Erref**: LAS-029/011
- **Iraupena**: 0:02:34. **Hasi**: 00:28:29. **Bukatu**: 00:31:03
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Itxaro Bordaren "Bestaldean" irakurri zuenean, ordura arte irakurri gabeko zerbait iruditu zitzaion. Miranderekin batera, "Hertzainak"ekin lotzen du. Iparraldekoek ahoz gora irakurtzeko modu propioa dutela azaltzen du.

54. Ahoz gora irakurtzean zertaz ohartzen zaren

- **Erref**: LAS-029/012
- **Iraupena**: 0:01:23. **Hasi**: 00:31:03. **Bukatu**: 00:32:26
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Ahoz gora irakurtzeak koma baten garrantziaz, pausarenaz, idatzi duzunak zentzua duen, hunkitzen zaituen... konturatzen laguntzen du. Norbere arnasaren muga ezagutzeko ere balio du.

55. "Radiografiak" eta "Bizkarrean tatuaturiko mapak" liburuei buruz

- **Erref**: LAS-029/013
- **Iraupena**: 0:03:55. **Hasi**: 00:32:26. **Bukatu**: 00:36:21
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Kultura » Aisia » Hedabideak » Irratia
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Hiru urtean hiru liburu kaleratu zituen, hiru argitaletxe desberdinetan. 1993an "Goizean behin" irratiko magazinean kolaboratzen hasi zen astero. Ordukoa kontatzen du. "Radiobiografiak" liburuak irratiko kolaborazio haiek biltzen zituen, geroago "Bizkarrean tatuaturiko mapak" bezala. Patrikako bi formatu kaleratu ziren orduan.

56. Tintinen komikiak

- **Erref**: LAS-029/014
- **Iraupena**: 0:02:20. **Hasi**: 00:36:21. **Bukatu**: 00:38:41
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Oso Tintin-zalea izan zen. Asko gozatzen zuen. Bi bertute ditu bere ustez: bigarren mailako pertsonaje karismatikoak eta protagonista neutro bat. Komiki asko irakurtzen zituen.

57. "Beluna jazz" nobelan eragin zuten lanak

- **Erref**: LAS-029/015
- **Iraupena**: 0:02:36. **Hasi**: 00:38:41. **Bukatu**: 00:41:17
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Zinema
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Julio Cortazar izan zen gehien eragin zion gaztelerazko idazlea. Oso idazkera jostaria eta librea zeukala azaltzen du. "Álguien voló sobre el nido del cuco" filmak, jazzak eta "El invierno en Lisboa" nobelak eragina izan zuten bere lehen nobelan.

58. "Beluna jazz" Estatu Batuetan girotua

- **Erref**: LAS-029/016
- **Iraupena**: 0:03:00. **Hasi**: 00:41:17. **Bukatu**: 00:44:17
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Boxeoa
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
"Beluna jazz" nobela Estatu Batuetan girotu zuen, Gaztetxotan ikusitako ikus-entzunezkoetatik jasotakoarekin. Boxeoa zergatik txertatu zuen azaltzen du.

59. Boxeoaren bortxa eta estetika

- **Erref**: LAS-029/018
- **Iraupena**: 0:02:45. **Hasi**: 00:44:42. **Bukatu**: 00:47:27
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Boxeoa
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Boxeoak bortxa dauka, atzeraka eragin dezakeena, baina aldi berean, badauka estetika bat zineman, eta hori gustatzen zaio. Giro oso gogor batean hazitakoentzat, boxeoa lehian aritzeko eta mundura ateratzeko bidea izaten zen. Arau askoko kirola da.

60. Zinemagintzaren erdigunean ez dago hitza

- **Erref**: LAS-029/019
- **Iraupena**: 0:02:48. **Hasi**: 00:47:27. **Bukatu**: 00:50:15
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Zinema
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Zinemari eta musikari erreferentzia asko egin izan dizkio. Filmazio bat ikusteak zinemagintzan aritzeko gogoa kendu zion; hitza ez dago zentroan.

61. "Pasaia blues" nobelaz; giroa

- **Erref**: LAS-029/020
- **Iraupena**: 0:04:10. **Hasi**: 00:50:15. **Bukatu**: 00:54:25
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
"Pasaia blues" nobela interpelaziotik sortu zela dio. Euskal gatazka eta bertako giroa landu zituen; New Yorken idatzi zuen. Nobelaren girotze bereziaz hitz egiten du.

62. "Pasaia blues nobelaz; istorio korapilotsua

- **Erref**: LAS-029/021
- **Iraupena**: 0:01:45. **Hasi**: 00:54:25. **Bukatu**: 00:56:10
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
"Pasaia blues" nobelatik gustuko duenaz hitz egiten du. Istorio korapilotsua da; irakurlea momenturen batean galtzea ederra dela dio, gero berriz bidea topatzen badu.

63. Ipuina versus nobela

- **Erref**: LAS-029/023
- **Iraupena**: 0:03:39. **Hasi**: 00:56:47. **Bukatu**: 01:00:26
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Ipuina bere genero kuttuna da; dena labur egitera behartzen du idazlea. Azaltzen du nobela zergatik kontsumitzen den ipuina baino gehiago.

64. Ipuina versus nobela II

- **Erref**: LAS-029/024
- **Iraupena**: 0:03:03. **Hasi**: 01:00:26. **Bukatu**: 01:03:29
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Nobela bat idazteak fisikoki lan handia eskatzen du; obsesiboagoa da, ingeniari batenaren antzekoa. Ipuinean, berriz, intentsitatea handiagoa da.

65. Ipuina zer den

- **Erref**: LAS-029/025
- **Iraupena**: 0:02:58. **Hasi**: 01:03:29. **Bukatu**: 01:06:27
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Ipuina zer den esplikatzeko, amonak kontatzen zion gerra garaiko pasarte bat kontatzen du; eta kontakizun horrek sortzen dizkion galderak.

66. Gezur txikiek istorioak borobildu ditzakete

- **Erref**: LAS-029/026
- **Iraupena**: 0:03:48. **Hasi**: 01:06:27. **Bukatu**: 01:10:15
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Irakurtzea
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
"Piano gainean gosaltzen" liburuan auto-fikzioa egin zuen, hori zer zen jakin gabe. New Yorketik Egunkarirako astero idazten zuen zutabe bat. Konturatu zen, gezur txiki batekin istorio borobilagoak sortu zitzakeela.

67. Istorioan moldaketak: norbere alde ala istorioaren alde

- **Erref**: LAS-029/027
- **Iraupena**: 0:01:58. **Hasi**: 01:10:15. **Bukatu**: 01:12:13
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Norberari buruzko kontuak idazterakoan, batzuetan norbere alde doazen moldaketak egiten dira. Baina beste batzuetan, istorioaren alde egiten dira aldaketak, narrazioaren plazerarengatik.

68. Benetako gertakizunak fikzionatzeko zailtasunak

- **Erref**: LAS-029/028
- **Iraupena**: 0:04:36. **Hasi**: 01:12:13. **Bukatu**: 01:16:49
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Naturaltasun osoz onartzen da urrutiko pertsona bati buruzko fikzioa, baina gertuko pertsonei buruzkoa denean, askatasun gutxiago ematen zaio idazleari. Adibidea ematen du, lekukotzekiko fidagarritasuna zalantzazkoa dela azaltzeko. Nobelari mesede egingo lioketen gauzez fidatu izan da.

69. Idazlearen lanabesak, susmoa, espekulazioa eta intuizioa

- **Erref**: LAS-029/029
- **Iraupena**: 0:03:30. **Hasi**: 01:16:49. **Bukatu**: 01:20:19
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Idazlearentzat espekulazioa, susmoa, intuizioa dira benetako lanabesak. Epaile edo kazetarienak beste batzuk dira. Hogeita hamar elkarrizketa egin zituen "Fakirraren ahotsa" nobela idazteko, baina berriz egingo balu, nobelista baten funtzioa zein den hasieratik hobeto azalduko liekeela dio.

70. Gertaera erreala fikziora eramateko askatasunaz

- **Erref**: LAS-029/030
- **Iraupena**: 0:02:36. **Hasi**: 01:20:19. **Bukatu**: 01:22:55
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Gertaera erreal bat fikziora eramateko askatasuna zenbat denboraren ondoren eskuratu daitekeen gogoeta egiten du.

71. Bukaera zoriontsuak ala tragikoak

- **Erref**: LAS-029/031
- **Iraupena**: 0:02:57. **Hasi**: 01:22:55. **Bukatu**: 01:25:52
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Istorioak zoriontsu bukatzen saiatzen da eta horretarako moduak topatzen ditu, baina beti ezin da. Irakurleak "bizitza batzuetan horrela ere bada" esatea bilatzen du.

72. Aholkuak idazle hasiberrientzat

- **Erref**: LAS-029/033
- **Iraupena**: 0:03:01. **Hasi**: 01:26:30. **Bukatu**: 01:29:31
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Hutsetik ez da ezer sortzen; sortzaileak lapurrak edo kleptomanoa direla dio. Idazleek besteen lan pusketak hartu eta eraldatu egiten dituzte. Musika entzun, zinema ikusi, liburuak irakurri, denborari bere lana egin dezan utzi, adi egon...

73. Ipuin onaren gakoak

- **Erref**: LAS-029/034
- **Iraupena**: 0:02:22. **Hasi**: 01:29:31. **Bukatu**: 01:31:53
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Martxan dagoen istorioa izan behar du, irakurlea engranajean berehala sarrarazten duena. Idazlea denok garela, baina idazlearen ofizioa berridazketa dela azaltzen du.

74. Hezurren azpian gordetakoa kontatzea

- **Erref**: LAS-029/035
- **Iraupena**: 0:01:41. **Hasi**: 01:31:53. **Bukatu**: 01:33:34
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Ipuinaren egitura ohikoa, hasiera-korapiloa-bukaera, abiapuntu moduan ondo dagoela dio baina hori egin ondoren, jarraitu egin behar dela dio, beharbada emaitza hobea lortu daitekeelako. Hezurren azpian gordetakoa kontatu behar dela azaltzen du.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-10-28

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com